

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ

ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇੱਕ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਸ.

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੇ ਐਲ ਗੋਸਾਈ ਦੇ ਅੱਗੇ
ਜੇਜੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1955 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ 621

ਕਸਟਮ—ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲਾ—ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ—ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 67 ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 9 ਮਈ, 1955 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਬਦਰੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਪੁਰੀ, ਵਧੀਕ ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 23 ਜੂਨ, 1954 ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ, (ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਮੁਦਈ ਨੰ. 1 ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ

ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ) ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਚ.ਆਰ.ਸੇਢੀ ਅਤੇ ਡੀ.ਆਰ.ਮਨਚੰਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ .

ਗੋਸਾਈ ਜੇ.- 9 ਮਈ 1955 ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 23 ਜੂਨ 1954 ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲੈਂਟਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇ ਦੂਜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ।

ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤੇਹਫਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਤੇਹਫੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤੇਹਫੇ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਕਤ ਗੋਦ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜੱਦੀ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੇਹਫਾ ਮੁਦਈਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਛੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ: -

(1) ਕੀ ਮੁਦਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ?

(2) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜੱਦੀ ਹੈ?

(3) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

(4) ਕੀ ਮੁਦਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ?

(5) ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੋਹਫਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

(6) ਰਾਹਤ.

ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਥਰਡ ਡਿਗਰੀ ਵਿਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਖੋਜ ਨਾ ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜੱਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 3 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਗੋਦ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅੰਕ ਨੰ. 4 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਕ ਨੰ. 5 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲਾ ਤੋਹਫਾ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਜੱਦੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਈ ਗਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਗਲਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਖੇਤੀਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜ ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਭਰੋਸਾ 1911 ਵਿੱਚ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਮ. ਡਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਸਵਾਲ 66 ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ? ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਹੜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕੋ ਗੋਤ ਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਗੋਤ ਦੀਆਂ ਹੋਣ?”

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਰਿਵਾਜ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ "ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ" ਦੇ ਤਹਿਤ 27 ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਰਨਾਕੂਲਰ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਡੀ. 5 ਅਤੇ ਡੀ. 15 ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ, ਕੁਝ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ

ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।s ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਘੁੱਲੂ ਬਨਾਮ ਮੁਹੱਬਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਪਲੇਡੇਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਇਆ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਓਬਿਟਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਗੋਦ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਅਦਾਲਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ (2) ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜਗਰਾਓਂ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛਾਪੇ ਹੋਏ ਰਿਵਾਜੀ-ਆਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵਰਨਾਕੂਲਰ ਰਿਵਾਜੀ-ਅਮ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 67 ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਪ੍ਰ. 67. ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਜਾਂ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ?

ਸਾਰੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:-

“ਏ. ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਿਛਲਾ ਸਵਾਲ ਦੇਖੋ।”

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਦਾਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਧੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦੇਸ਼ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਉਲਟ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ

ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿਚਾਰ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਔਰਤ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ-ਗਰੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਓਂ ਦੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭੈਣ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਫੁਲ ਬੈਂਚ।

ਜੀ.ਡੀ. ਖੇਸਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਜੇ., ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਫਰਮ ਦਿੱਤੂ ਰਾਮ ਆਈਡਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

OM ਪ੍ਰੈੱਸ ਕੰ., ਲਿਮਟਿਡ, ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਜਵਾਬਦਾਰ।

1952 ਦਾ F.A.O ਨੰ. 81

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) - ਆਰਡਰ 22 ਨਿਯਮ 9 - ਛੋਟ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ - ਮਰੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਹੈ- ਛੋਟ - ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਆਯੋਜਿਤ, ਉਹ ਕਨੂੰਨ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

